

Hoe yin yang is God?

Over Gods heiligheid en liefde

Kijk eens goed naar het volgende woord: 'kwaadaardig'. Het is eigenlijk een heel vreemde samenvoeging; een tegenstelling in één woord, net als bijvoorbeeld 'boosaardig'. Een kind wees me er eens op: hoe kun je nou kwaad of boos én aardig tegelijk zijn! Natuurlijk, ik weet wel dat het woord 'kwaad of boos van aard' betekent, maar een grappige samenvoeging blijft het! Nog zo'n apart woord is 'gemeengoed'. Als je dat letterlijk neemt, is gemeen zijn dus goed...

Een tegenstelling tussen positief en negatief in één, dat lijkt wel een beetje op de theorie van Yin en Yang. Je komt het bijbehorende teken overal tegen:



Maar weet iedereen ook, wat het betekent? De cirkel staat voor 'het alles', terwijl de zwarte en witte vormen de positieve en negatieve energie voorstellen, waardoor alles bestaat en beweegt. Yin is zwart en Yang is dus wit. Deze twee tegenstellingen lopen in elkaar over en moeten met elkaar in balans komen. Niets in het leven is compleet wit of helemaal zwart. De twee druppels die zo vloeiend in elkaar overlopen laten zien dat goed en slecht, warm en koud, lief en leed, enzovoorts, een eenheid zijn; onherroepelijk met elkaar verbonden. De zwarte druppel Yin is niet helemaal zwart, er zit een witte Yang stip in. En andersom, in het witte Yang zit een zwarte stip Yin. Zo bezien zouden woorden als 'boosaardig' en 'gemeengoed' dus prima letterlijk kunnen worden opgevat.

Wat vind je van deze theorie? Is het waar, dat er altijd iets goeds zit in het slechte? En omgekeerd, dat er altijd iets gemeens zit in een goed persoon? Hoe zit dat bijvoorbeeld met God!? Is Hij goed en slecht tegelijk? Was Jezus écht een mens zonder zonden? En zou er dan iets goeds zitten in Satan? Met andere woorden: Is Yin Yang wel te rijmen met de boodschap van de Bijbel?

Gelukkig voor ons is het antwoord op deze laatste vraag 'nee'! Want er blijft anders niets over van het evangelie – de blijde boodschap. Stel dat God ook een slechte kant zou hebben, wat betekent het dan dat Hij waarachtig en trouw is? (Ps. 33:4) Zijn trouw kan dan ook iets ontrouws hebben en zijn waarheid is misschien niet de hele waarheid. Als Jezus ook een zondige kant zou hebben, wat kan Hij dan voor andere zondaars betekenen? Zijn dood zou evenveel waard zijn als de mijne... Dan ben ik de zekerheid van mijn verlossing kwijt.

Nee, nogmaals, de Bijbel leert ons anders. God kent geen Yin- en Yangkant, die elkaar aanvullen en in evenwicht houden. De Bijbel spreekt wél over tegenstellingen:

- Bij God is enkel licht: *“God is licht en in Hem is in het geheel geen duisternis.”* (1Joh.1:5)
- God is enkel goed: *“Niemand is goed, dan God alleen.”* (Marc.10:18, Luc.18:19)
“Wie goed doet, is uit God, maar wie kwaad doet, heeft God niet gezien.” (1Joh.1:11)
- God kent geen zonde. *“...wie de zonde doet is uit de duivel... Een ieder, die uit God geboren is, doet geen zonde; ... hij kan niet zondigen, want hij is uit God geboren.”* (1Joh.3:8-9) Jezus zondigde ook niet: *“Want wij hebben geen hogepriester, die niet kan medevoelen met onze zwakheden, maar een, die in alle dingen op gelijke wijze als wij is verzocht geweest, doch zonder te zondigen.”* (Hebr.4:15)
- Goed en kwaad zijn tegenstellingen: *“...wat heeft gerechtigheid gemeen met wetteloosheid, of welke gemeenschap heeft het licht met de duisternis?”* (2Cor.6:14)

Toch heeft een bepaalde tegenstelling in Gods karakter me altijd al geboeid. En ik denk dat er wel meer mensen mee zitten. Luister maar eens naar preken uit verschillende kerkelijke achtergronden.

In de ene kerk wordt je uitgelegd, dat God een liefdevolle en geduldige Vader is, die zonder je te dwingen staat te wachten tot jij bij Hem aanklopt. De Bijbel zegt in 1 Johannes 4 tweemaal *“God is liefde!”* en dat is de kern van de boodschap. Fijn, zo’n God die ernaar smacht om mij in zijn armen te sluiten!

In de andere kerk wordt je op het hart gebonden dat je je moet bekeren van je zonden, anders is er geen vergeving mogelijk. De Bijbel waarschuwt ons toch overduidelijk: *“Vreselijk is het, te vallen in de handen van de levende God!”* (Hebr.10:31) *“...want onze God is een verterend vuur.”* (Hebr.12:29, vgl. Deut.4:24)

Hoe zit dit nou? Heeft God dan toch een tegengesteld karakter? Een genadige, liefdevolle Yang-kant en een boze, wrekende Yin-kant? We hebben hier ten diepste te maken met het verschil tussen Gods *liefde* en zijn *heiligheid*. In deze preek willen we zoeken naar een antwoord op deze vraag: hoe kan een heilig God liefde zijn...?

1.

De Here is in de eerste plaats een heilig God. In de Bijbel wordt het woord 'heilig' in verband met de Here vaker genoemd dan het woord 'liefde' in combinatie met Gods naam. Allereerst leren we God dus kennen als de Heilige.

Overduidelijk wordt dat in de verhalen over de bouw van de tabernakel. Alles wat met de tabernakeldienst te maken heeft, is heilig of moet worden geheiligd. De reden daarvan geeft God in Leviticus 11:44: *“Want Ik ben de Here, uw God; heiligt u en weest heilig, want Ik ben heilig.”*

Het hebreeuwse woord *kadosh* heeft als grondbetekenis 'afgezonderd; behorend tot een andere categorie'. Als Heilige God staat Hij boven ons, Hij behoort tot een andere categorie. Simpelweg: Hij is God, de Schepper en wij zijn mensen, schepselen. God is verheven en absoluut volmaakt. Als mens voel je je klein bij zo'n machtig God, zeker als je weet hoe onvolmaakt jij bent. Wie kennismakt met de Heilige God, beseft zijn eigen onreinheid. Een duidelijk voorbeeld daarvan zien we bij Jesaja: *“In het sterfjaar van koning Uzzia zag ik de Here zitten op een hoge en verheven troon en zijn zomen vulden de tempel. Serafs stonden boven Hem; ieder had zes vleugels: met twee bedekte hij zijn aangezicht, met twee bedekte hij zijn voeten en met twee vloog hij. En de een riep de ander toe: Heilig, heilig, heilig is de Here der heerscharen, de ganse aarde is van zijn heerlijkheid vol. En de dorpelposten beefden van het luide roepen en het huis werd vervuld met rook. Toen zeide ik: Wee mij, ik ga ten onder, want ik ben een man, onrein van lippen, en woon te midden van een volk, dat onrein van lippen is; en mijn ogen hebben de Koning, de Here der heerscharen, gezien.”* (Jes.6:1-5)

In zijn heiligheid is God eigenlijk door ons onbenaderbaar zonder te sterven. Gods heiligheid is zo volmaakt, dat er geen plaats is voor de zonde. Daarom is de straf op de zonde de dood. (Gen.2:17) Uiteindelijk zal God de zonde wegdoen in het alles verterende vuur: *“de lafhartigen, de ongelovigen, de verfoeilijken, de moordenaars, de hoereerders, de tovenaars, de afgodendienaars, en alle leugenaars; hun deel is in de poel, die brandt van vuur en zwavel...”* (Openb.21:8)

Het is opvallend hoe vaak de verschijning van de Heilige Israëls gepaard gaat met vuur. Bijvoorbeeld wanneer Mozes de berg opgaat om de tien geboden in ontvangst te nemen: *“De verschijning van de heerlijkheid des Heren was als verterend vuur op de top van de berg ten aanschouwen van de Israëlieten.”* (Ex.24:17)

Ook wanneer mensen zondigen tegen God, lezen we dat Hij een verterend vuur is. Denk bijvoorbeeld aan de zonen van Aäron, die hun eigen gang gingen tijdens de plechtige en feestelijke priesterwijding. Ze brachten vreemd, onheilig vuur in de eredienst. We lezen daarover: *“En de zonen van Aaron, Nadab en Abihu, namen ieder zijn vuurpan, deden daar vuur in en legden daar reukwerk op; zo brachten zij vreemd vuur voor het aangezicht des Heren, hetgeen Hij hun niet geboden had. Toen ging er vuur uit van de Here en dit verteerde hen, zodat zij stierven voor het aangezicht des Heren. En Mozes zeide tot Aaron: Dit is het, wat de Here gesproken heeft: aan degenen die Mij het naaste staan, zal Ik Mij de Heilige betonen en ten aanschouwen van het gehele volk zal Ik Mij verheerlijken.”* (Lev.10:1-3) Inderdaad, als God in aanraking komt met zonde, betoont Hij zich de Heilige en straft Hij met vuur. Niet vreemd dus dat Hebreeënbrieff zegt: *“Vreselijk is het, te vallen in de handen van de levende God! ...want onze God is een verterend vuur.”*

2.

Maar aan de andere kant leren we God ook kennen als een liefdevolle God, een genadige en geduldige Vader! Dat is toch wel een heel ander beeld, gewoon het tegenovergestelde. In zijn heiligheid is God onbenaderbaar, in zijn liefde nadert Hij ons. Hoe kan dat nou...

Zoals ik al zei, is Gods heiligheid in de Bijbel de meest genoemde karaktereigenschap. Blijkbaar moeten we eerst Gods heiligheid leren kennen, voordat we zijn liefde kunnen begrijpen.

Pas in Deuteronomium 4:37 lezen we voor het eerst iets van een liefdevolle God, heel voorzichtig staat daar: *“Omdat Hij uw vaders heeft liefgehad en hun nakroost heeft uitverkoren, heeft Hij zelf u met zijn grote kracht uit Egypte geleid.”* En in 7:6-8: *“Want gij zijt een volk, dat de Here, uw God, heilig is; u heeft de Here, uw God, uit alle volken op de aardbodem uitverkoren om zijn eigen volk te zijn. Niet, omdat gij talrijker waart dan enig ander volk, heeft de Here Zich aan u verbonden en u uitverkoren; veeleer zijt gij het kleinste van alle volken. Maar, omdat de Here u liefhad en de eed hield, die Hij uw vaders gezworen had, heeft de Here u met een sterke hand uitgeleid en u verlost uit het diensthuis, uit de macht van Farao, de koning van Egypte.”*

Dit zijn de eerste verzen in de Bijbel, waarin Gods heiligheid en de liefde voor zijn volk aan elkaar gekoppeld worden. Gods volk is heilig omdat Hij heilig is. Hij heeft het volk verlost omdat Hij het liefheeft.

Zo lezen we ook in het Nieuwe Testament over een liefdevolle verlossende God. Prachtig is dat verwoord door Johannes: *“Hierin is de liefde Gods jegens ons geopenbaard, dat God zijn eniggeboren Zoon gezonden heeft in de wereld, opdat wij zouden leven door Hem. Hierin is de liefde, niet dat wij God liefgehad hebben, maar dat Hij ons heeft liefgehad en zijn Zoon gezonden heeft als een verzoening voor onze zonden.”* (1Joh.4:9-10) De liefde komt in de eerste plaats bij God vandaan! Je zou kunnen zeggen dat Gods liefde een Heilige Liefde is! Een heilige liefde is een volmaakte, zuivere liefde, een gevende en zuiverende liefde!

Toch blijft dan de vraag: hoe kan het dat God uit liefde ernaar verlangd heeft om naar ons toe te komen, terwijl Hij ook een Heilig God is, die de zonde straft?

3.

De brug tussen Gods Heiligheid en zijn liefde vormt een andere karaktereigenschap van de Here: zijn *gerechtigheid* of *rechtvaardigheid*. Dit is vooral in het Oude Testament een juridisch begrip.

De heilige God eist een straf op de zonde. Hij houdt van Israël en zegent het wanneer het volk Hem gehoorzaam is. Maar aan de andere kant is ook geen enkel volk zo zwaar door God gestraft als het volk Israël. De straffen die God geeft, zijn altijd van tevoren bij de mensen bekend. Kijk maar naar de straf die Adam en Eva kregen: ze wisten van tevoren dat ze zouden sterven ten dage dat ze van de Boom der Kennis van Goed en Kwaad zouden eten. Ook alles wat Israël is overkomen, was van tevoren door Mozes aangekondigd. Lees Deuteronomium 28 er maar eens op na: een feest van herkenning, nou ja, een feest...?

Gods heiligheid eist dus straf op de zonde. In zijn liefde ziet Hij dat we die straf niet kunnen dragen. Wanneer God de mens zijn schuld dan maar zou kwijtschelden, verloochent Hij zijn heiligheid die de zonde niet accepteren kan. Daarom heeft de Here een geniale oplossing gegeven, door zelf een mens te worden zoals wij, maar dan zonder te zondigen: onze Here Jezus Christus! Deze zondeloze, heilige Mens kon de straf dragen. Jezus betaalde als het ware onze boete, uit liefde. Daarmee is aan Gods eis op een rechtmatige manier voldaan, zonder dat het in strijd is met Gods heiligheid. In Jesaja 5:16 wordt dat principe al aangegeven: *“...de heilige God wordt geheiligd door gerechtigheid.”* Met andere woorden: de rechtvaardige manier waarop God handelt onderstreept juist zijn Heiligheid. En die rechtvaardigheid wordt weer gedreven door zijn liefde.

Eigenlijk is er dus helemaal geen tegenstelling tussen heiligheid en liefde. Eerder kun je zeggen dat ze elkaar aanvullen. De *liefhebbende* God is een *heilige* God. Gods liefde is daarmee van topkwaliteit: volmaakt en zuiver. Het is een liefde die het aan de ene kant niet hebben kan, dat de mens zich van Hem afkeert. Maar het is ook een liefde die het aan de ander kant niet hebben kan, dat de mens dan verloren is. Die liefde bracht Hem er toe om zichzelf te geven, om daarmee de weg terug te openen. Hij naderde ons, zodat wij weer tot Hem kunnen naderen.

Daar is echter één voorwaarde aan verbonden: persoonlijk geloof in de Here Jezus en aanvaarding van zijn kruisdood als verlossing van jouw zondesschuld. Paulus zegt hierover: *“Thans is echter buiten de wet om gerechtigheid Gods openbaar geworden, waarvan de wet en de profeten getuigen, en wel gerechtigheid Gods door het geloof in Jezus Christus, voor allen, die geloven; want er is geen onderscheid. Want allen hebben gezondigd en derven de heerlijkheid Gods, en worden om niet gerechtvaardigd uit zijn genade, door de verlossing in Christus Jezus. Hem heeft God voorgesteld als zoenmiddel door het geloof, in zijn bloed, om zijn rechtvaardigheid te tonen...”* (Rom.3:21-25)

God
L
Heilig
e
f
d
e
mens

De twee ogenschijnlijk haaks op elkaar staande eigenschappen van God ontmoeten elkaar op het kruishout! Zijn heiligheid is als het ware de muur tussen God en ons, zijn liefde is de drijfveer om door die muur heen te breken en zo naar ons toe te komen.

Door het verzoeningsoffer van Jezus werd aan de eis van Gods heiligheid voldaan. Die kruisdood was daarmee een toonbeeld van zijn liefde – van de meest heilige, zuivere liefde die er is!

Amen

24 november 2002